

Retouradres: Strawinskylaan 1779, 1077 XX Amsterdam

Aan de vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Datum 13 juni 2019

Contactpersoon Marleen Nieuwenhuis, m.nieuwenhuis@amsterdam.nl

Onderwerp Position Paper tbv het ronde tafelgesprek Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024
op 20 juni 2019

Geachte leden van de vaste Kamercommissie OCW,

In aanloop naar ons rondetafelgesprek op 20 juni a.s. geven wij, namens de Metropoolregio Amsterdam (MRA), in zeven standpunten een reactie op de *Uitgangspunten cultuurbeleid 2021-2024* van de minister van OCW en het belang hierbij van een goede samenwerking met de stedelijke regio's in Nederland. Tijdens het gesprek gaan wij graag in op verdiepende vragen van uw kant.

1. Betere samenwerking tussen Rijk, gemeenten en provincies draagt bij aan de diversiteit van cultuur in Nederland

De diversiteit aan culturele verhalen en kunstuitingen in Nederland speelt steeds vaker in op de (directe) omgeving waar instellingen en makers hun thuis hebben. Zoals de ode aan de Drentse racecoureur Egbert Streuer met de tentoonstelling *Egbert Streuer – Nederlands meest succesvolle wegracecoureur* in het Drents Museum. Of de voorstelling *Melk & Dadels* van regisseur Daria Bukvić gericht op de persoonlijke getuigenissen van vier jonge Marokkaans-Nederlandse vrouwen in de grote stad. Deze verhalen komen lokaal tot stand, getuigen van een binding met regionale identiteit en spreken mede om die reden een groot deel van het publiek aan. De verschillende overheden willen door betere samenwerking meer recht doen aan deze inhoudelijke regionale verbanden, logische verschillen tussen de stedelijke en regionale context, en de verhouding in financiële bijdragen aan cultuur.

2. Werk samen op basis van een heldere en actieve agenda voor 2021-2024

De culturele sector van ons land is gebaat bij een helder en aaneengesloten beleidskader van de overheden. De wens van de minister om nu op diverse beleidsinhoudelijke thema's te komen tot afspraken tussen de overheden, onderschrijven wij dan ook. Ons inziens zou dat nu moeten gebeuren in de vorm van een actieve samenwerkingsagenda. Hierbij denken wij uiteraard aan the-

ma's zoals cultuureducatie en -participatie, goed werk- en opdrachtgeverschap, ondernemerschap, inclusie en publieksonwikkeling. Maar ook aan internationalisering en aansluiting op het cultuurbeleid van de Europese Unie (EU).

3. Geef ruimte aan vernieuwing en verbreding in én tussen de stedelijke regio's

Diverse gemeenten en provincies in Nederland hebben elkaar gevonden in vijftien stedelijke regio's. In regioprofielen omschrijven zij hoe de regionale culturele dynamiek zich kenmerkt, en onderscheidt in Nederland. Daarnaast zijn nieuwe regioprofielen, bijvoorbeeld van Noord-Holland Noord in de maak. Deze cultuurregio's investeren samen met het Rijk de komende twee jaar in proeftuinen, gericht op vernieuwing en experiment, talentontwikkeling en het bereiken van een breed en nieuw publiek voor kunst en cultuur. De door de minister voorgestelde matchingsregeling met de stedelijke regio's om vernieuwing en verbreding te bevorderen, is een goede stap in de richting om deze vernieuwing in het landelijk cultuurbeleid te bestendigen. Om dit op landelijk niveau over vijftien stedelijke regio's substantieel in de komende periode te kunnen borgen, is de voorgestelde € 2 miljoen voor matching essentieel. Hierbij moet ook gekeken worden naar samenwerking tussen de stedelijke regio's in ons land. Door van elkaars krachten, kennis en expertise gebruik te maken, kunnen we bijdragen aan de opdracht om kunst en cultuur voor een breder en nieuw publiek mogelijk te maken. Niet alleen tussen de bestaande vijftien regio's, maar ook met regio's die nu aan het ontstaan zijn. Zo zullen wij als MRA ook een inhoudelijke samenwerking zoeken met de regio Noord-Holland Noord.

4. Sluit als Rijk breed aan op de ontwikkelingen in de regio

De Metropoolregio Amsterdam is een samenwerkingsverband van 33 gemeenten, de provincies Noord-Holland en Flevoland en een vervoerregio. Samen hebben we de krachten gebundeld op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed.¹ In ons regioprofiel zijn we ingegaan op de lokale, regionale, nationale en internationale waarde van kunst, cultuur en erfgoed van en in de MRA. Een regio gekenmerkt door een nationale en internationale culturele aantrekkingskracht op jong talent, gevestigde makers, producenten en een breed publiek (bezoekers en inwoners). Toch staat het culturaanbod ook in onze regio onder druk. Monumentale complexen staan leeg als gevolg van de transitie naar een kennisintensieve economie. De verschillen tussen gemeenten op het gebied van kunst en cultuur binnen de MRA nemen toe als gevolg van economische en maatschappelijke ontwikkelingen en een veranderend publiek. De toenemende druk van (nationale en internationale) bezoekers en recreanten vraagt om spreiding over de regio en verbinding met andere culturele bestemmingen in het land.

We werken binnen de MRA nauw samen aan deze gedeelde opgaven, maar we hebben hier ook het Rijk bij nodig. Onze actieagenda richt zich op het vergroten van cultuurparticipatie in de hele regio én op het versterken van de sector om deze toekomstbestendig te maken. Hierbij kijken we naar het bevorderen van samenwerking, zichtbaarheid en toegankelijkheid van cultuur, cultuureducatie en talentontwikkeling, ruimte voor cultuur, duurzaamheid en behoud van erfgoed. Onze proeftuin met het Rijk richt zich op het bevorderen van de bereikbaarheid en de cultuurmarketing van specifiek aanbod in Zaanstad, Gooi- en Vechtstreek, Edam-Volendam en Almere. Sa-

¹ Het regioprofiel en actieprogramma Kunst, Cultuur en Erfgoed van de Metropoolregio Amsterdam is te downloaden via: <https://www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel/20181102-cultuur-en-erfgoed-op-de-kaart-in-metropoolregio-ams>

menwerking met het Rijk hoeft echter niet altijd vanuit het cultuurdomein plaats te vinden. Onze agenda raakt ook domeinen zoals infrastructuur, toerisme, ruimte en duurzaamheid. Wij achten daarom een brede inhoudelijke samenwerking met het Rijk van belang.

5. Verbind de basisinfrastructuur en de Rijksfondsen stevig met de regio.

Ook binnen de cultuursector van de MRA ontstaan nieuwe inhoudelijke verbindingen die ten goede komen aan het bereiken van een nieuw en breder publiek voor cultuur in onze regio. Zo zal de expositie Rising Tide van het Scheepvaartmuseum ook in pop-up versie te zien zijn in het KAF in Almere; werken Internationaal Theater Amsterdam en de Toneelschuur in Haarlem nauw samen op het gebied van talentontwikkeling en opent het Metropole Orkest uit Hilversum de komende editie van het Amsterdam Dance Event. Deze regionale culturele verbindingen verdienen een stevige verankering in zowel het lokale/regionale als het landelijke beleid. De stedelijke regio heeft inmiddels een duidelijke positie gekregen in de diverse beleidsagenda's van de MRA-partners. Om deze mooie intenties werkelijk waar te maken is het wel nodig om de regionale verankering van BIS-instellingen en Rijksfondsen operationeel te maken. Een basisvoorwaarde is in onze ogen dat deze regelingen verrijkt worden met een concreet en goed toetsbaar criterium op dit punt.

6. Bied maatwerk voor de stedelijke regio's

Stedelijke regio's die zich kenmerken door grootstedelijke dynamieken (zoals een groeiende diversiteit in bevolkingssamenstelling, economische ongelijkheid, verstedelijking en vraag naar ruimte) behoeven een andere aanpak dan regio's met een landelijke context (zoals een pluriformiteit aan woonkernen, natuur, krimp en vergrijzing). We achten het daarom van belang dat het faciliteren van het culturaanbod in de stedelijke regio's vanuit maatwerk wordt benaderd, zodat zij zich binnen de eigen gewenste snelheid kunnen ontwikkelen en een specifieke functie binnen het landelijk stelsel kunnen blijven pakken.

7. Het publiek en de vraag naar cultuur verandert

De samenstelling van het publiek - en daarmee de vraag naar cultuur - is niet overal hetzelfde in Nederland. En deze verandert, in alle stedelijke regio's. Door de basisinfrastructuur te verrijken met nieuwe genres, functies en kunstvormen – zoals urban arts, vormgeving/design en festivals, bevestigt de minister hun waarde voor het cultuurbestel. Ook met de oproep om meer aandacht te geven aan de verhalen van de gedeelde geschiedenis van ons land geeft de minister aan deze nieuwe ontwikkelingen gehoor. Naast vernieuwing in het aanbod is het van groot belang dat er meer kennis over het veranderende publiek voor cultuur vergaard en ontsloten wordt. De stedelijke regio's pakken deze taak graag samen met het Rijk op.

Hoogachtend,
mede namens ons bestuurlijke partners van de Metropoolregio Amsterdam,

Touria Meliani
Wethouder Kunst en Cultuur, Monumenten en Archeologie | Gemeente Amsterdam

Hilde van Garderen
Wethouder Kunst en Cultuur | Gemeente Almere